

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/84/2021
Identifikačné číslo spisu:	1514223466
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1514223466.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Šobichovej a členov senátu JUDr. Martina Vladíka a Mgr. Petra Melichera, v spore žalobkyne D. S., narodenej XX. T. XXXX, trvale bytom v W., Š. XXXX/X, zastúpenej advokátskou kanceláriou Podhorský & Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Ventúrska 1, IČO: 46 962 000, proti žalovanej Zoznam, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Svätoplukova II. 18892/2 A, IČO: 36 029 076, zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Rudolf Adamčík, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Liptovská 2/A, IČO: 50 035 592, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 40 C 47/2014, o dovolaní žalobkyne a žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. apríla 2019 sp. zn. 6 Co 43/2016, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobkyne a žalovanej o d m i e t a.

II. Žiadnej zo sporových strán n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. novembra 2015, č. k. 40 C 47/2014-155, uložil žalovanej povinnosť odstrániť článok s názvom „Erotické scény redaktorky z verejnoprávnej RTVS: Nahá v tráve!“ spolu so všetkými s ním zverejnenými fotografiami z internetovej domény topky.sk a zo všetkých jej webových stránok, a to v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, za zverejnenie tohto článku a k nemu pripojených záberov/fotografií z filmu Správca skanzenu na úvodnej webovej stránke internetovej domény topky.sk sa jej verejne ospravedlniť, a to tak, že po dobu siedmich po sebe idúcich kalendárnych dní počnúc prvým dňom po uplynutí lehoty troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku uverejní nasledovný text: „Spoločnosť Zoznam, s.r.o. sa touto cestou ospravedľuje pani D. S. za zverejnenie článku: Erotické scény redaktorky z verejnoprávnej RTVS: Nahá v tráve! a k nim pripojených záberov/fotografií z filmu Správca skanzenu dňa 10. júla 2014, ktorými bolo neoprávnene zasiahnuté do práva na ochranu osobnosti pani D. S.“, pričom veľkosť písma textu ospravedlnenia bude rovnaká ako veľkosť písma textu predmetného článku. Súd prvej inštancie zároveň uložil žalovanej povinnosť zaplatiť

žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania.

1.1 Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie skutkovo zistil, že dňa 10. júla 2014 bol na webovej stránke internetovej domény topky.sk v on-line magazíne uverejnený článok s titulkom „Erotické scény redaktorky z verejnoprávnej RTVS: Nahá v tráve“ nasledujúceho znenia: „D. S. sa v minulosti odhalila pred kamerami. BRATISLAVA - Takto ju nepoznáme! Meno D. S. je dobre známe divákovi verejnoprávnej televízie. Sympatická blondínka sa totiž venuje zdravotníckym témam, ktoré sú pravidelnou súčasťou spravodajských relácií. Málokto však zrejme vie, že redaktorka má s kamerami aj oveľa pikantnejšiu skúsenosť. V minulosti sa totiž pred nimi vyzliekla. Tajná minulosť! D. S. sa dlhodobo venuje profesii redaktorky. Tú aktuálne vykonáva vo verejnoprávnej televízii. Zhruba pred tridsiatimi rokmi jej však bola blízka aj rola herečky. Ešte ako slobodná totiž účinkovala v dráme s názvom Správca skanzenu, kde sa objavila napríklad po boku F. P., Č. X. Š.. Režisér spomínaného počinu si pre mladú dievčinu pripravil aj nakrúcanie odvážnych scén. Tie sú poriadne náročné snáď pre každú herečku. Treba ale uznať, že D. ich skvele stvárnila a počas erotických hrátok v tráve pôsobila profesionálnym dojmom. V archívoch by ste však márne hľadali nejaké ďalšie dielo, v ktorom by S. účinkovala. Hereckú kariéru totiž zavesila na kliniec a pred kamerami už neskôr účinkovala len ako redaktorka. Spoločne s manželom Q. vychováva dcéru O., úspešnú plavkyňu.“ K článku boli v galérii uverejnené sprievodné fotografie, medzi fotografiami zo spravodajstva aj zábery z filmu Správca skanzenu zachytávajúce žalobkyňu v tráve s obnaženou hornou časťou tela. Súd prvej inštancie ďalej citoval z odborného posudku k scéne z filmu Správca skanzenu (Š.. J. 1988) filmovej historičky P. B. C., Y., podľa ktorého možno predmetnú scénu z filmu označiť ako erotickú z hľadiska súboru faktov a významov. Vo vzťahu k nahote posudok uvádza, že „ako jeden z najstarších umeleckých výrazových prostriedkov sa používa vo forme alegórie či symbolu, pričom Paulino detinské zvädzanie „lovca zvukov“ Richarda je (v prípade inkriminovanej scény) pendantom k milostnej scéne s jej otcom a macochou. Film Správca skanzenu sa radí k filmom účtujúcim s minulosťou, tematizuje tabuizované, problematické oblasti (rok 1968, emigrácie, ničenie kultúrnych hodnôt, drogová závislosť) a otázky etiky. Filmová historička poukázala na rozdiel medzi erotikou a pornografiou, keď za erotický sa považuje pohľad či letmý dotyk, príťažlivosť, či sofistikovaný systém zvädzania, odhaľovanie a zahaľovanie; pornografia má najmä jednu polohu - tou je sex. V dobe internetu a digitalizácie sa stráca kontrola nad šírením diela, ktoré po jeho zverejnení (televíznom odvysielaní a pod.) je zvyčajne pirátsky skopírované a sprístupnené na obľúbených portáloch (youtube, uloz.to a pod.). Iným spôsobom šírenia filmov a grabov (printscreenov) z filmov sú „fanúšikovské“ webstránky a blogy s vášňou pre zberateľstvo bizarných, či pikantných (erotických, pornografických a pod.) scén. V danom prípade boli v napadnutom článku použité práve graby z filmu. Legitímnym spôsobom šírenia diela je písanie o kultúre, o kinematografii a jej rôznych aspektoch, v neposlednom rade aj o erotike vo filme - či už bulvárnu alebo vedeckou formou, za použitia grabov z filmu, nikdy nezverejnených pracovných fotografií a písomných dokumentov, ktoré spravuje Slovenský filmový ústav.

1.2 Z tohto skutkového stavu právne odkazujúc na ustanovenia § 11 a § 13 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) súd prvej inštancie vyvodil záver, že uverejnením napadnutého článku a zverejnením grabov, resp. printscreenov z filmu Správca skanzenu došlo k neoprávnenému zásahu do práva žalobkyne na česť, dôstojnosť a dobré meno. Konštatoval, že článok nie je spravodajský, keďže udalosť zo života žalobkyne, na ktorú sa zamerlal a demonštroval zverejnenými grabmi, nespĺňal atribút aktuálnosti, bol spracovaný neprofesionálne a neobjektívne. Konštatoval, že sa naň nevzťahuje zákonná spravodajská licencia podľa § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Charakter článku je bulvárny, a hoci nemá vyslovene negatívne ladenie, neobsahuje kritiku, ale sa snaží navodiť dojem vyzdvihovania kvalít žalobkyne ako neherečky, akcentácia na jej „tajnú minulosť“ a erotickú tematiku („nahá v tráve“) nemá súvis s jej profesionálnou kariérou vo verejnoprávnej televízii. Účinkovanie žalobkyne na prahu dospelosti vo filme nie je možné, vzhľadom na časový odstup, ani jej profesionálne pôsobenie, považovať za záležitosť verejného záujmu, pričom marginálna sekvencia z filmu (v trvaní 15 sekúnd), na ktorú sa článok zamerlal, a ktorú vyzdvihol pripojením grabov, je vytrhnutá z kontextu celého filmu ako hodnotného umeleckého diela. Nedá sa vyhnúť dojmu, že k tomu došlo s cieľom škandalizovať žalobkyňu ako moderátorku verejnoprávneho média. Hoci scénu demonštrovanú grabmi z prísne lexikálneho hľadiska možno označiť za erotickú, z článku nemožno jednoznačne vyvodiť, že v podaní režiséra v celkovom

kontexte vyznievala cudne a s hlbším symbolickým významom a nepredstavovala prvoplánovú erotiku, ako sa mohlo bežnému čitateľovi, ktorý film nevidel, javiť po prečítaní článku. Naopak, v kontexte so sprievodnými fotografiami informácia síce „stricto sensu“ pravdivá, vyznieva skreslene a dehonestujúco, keď vulgarizuje erotické zábery z filmu, ktoré v ňom boli zasadené v umeleckom kontexte. Predmetný článok nebol článkom o kultúre, resp. kinematografii, nerozoberal erotiku vo filme ako výrazový umelecký prostriedok, kedy by zverejnenie uvedenej informácie a fotografií/grabov z filmu bolo legitímne. Článok sa zameriaval výlučne na osobu žalobkyne, pričom zverejnené informácie vytrhnuté z kontextu ich povrchným podsunutím čitateľovi bez znalosti deja filmu boli zneužitie s cieľom vzbudiť, či vyrobiť senzáciu, vyznievajú voči žalobkyni šikanózne, a teda čitateľ si nemohol vytvoriť objektívny obraz o charakte re jej pôsobenia v uvedenom filme. Súd prvej inštalncie uviedol, že aj prípadný súhlas herca „použiť jeho výkony vo filme na verejné premietanie v kinách, v televízii a jej propagáciu podľa uváženia Slovenskej filmovej tvorby“, nie je možné vzťahnúť na napadnutý článok, nakoľko formuláciu „podľa uváženia Slovenskej filmovej tvorby“ je možné chápať ako generálny súhlas na použitie výkonov herca Slovenskej filmovej tvorby, čo však nemožno stotožňovať s „uvážením“ súkromného média.

1.3 Súd prvej inštalncie pri posudzovaní primeranej rovnováhy medzi právom verejnosti na informácie a právom na ochranu osobnosti žalobkyne dospel k záveru, že zásah do práv žalobkyne bol neproporcionálny. Konštatoval, že išlo o neoprávnený zásah do práva na česť, dôstojnosť a zachovanie jej dobrého mena, ktorý bol spôsobilý v značnej miere znížiť jej dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti, resp. v jej profesionálnom živote, pričom právo verejnosti na zverejnené informácie, za súčasného zohľadnenia neprimeranej a neprofesionálnej formy zverejnenia, neprevyšuje nad právom žalobkyne na zachovanie jej občianskej a profesionálnej cti, dôstojnosti a dobrého mena. Zásah do osobnostných práv žalobkyne zo strany žalovanej sa vymkol z medzí slušnosti. Intenzitu zásahu súd prvej inštalncie posudzoval najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že online magazín, ktorý predmetný článok uverejnil, má masívnu sledovanosť. Závažnosť miery intenzity vyvodzoval od spoločenského a profesionálneho postavenia žalobkyne, ktoré je závislé na jej dobrej povesti. S poukazom na tieto závery súd prvej inštalncie vyhovel žalobe v časti konštatovania neoprávnenosti zásahu do práva žalobkyne na ochranu jej osobnosti, uverejnenia požadovaného ospravedlnenia, ako aj v časti upustenia od ďalšieho trvania zásahu, ktoré je možné dosiahnuť jedine požadovaným odstránením článku a sprievodných fotografií z webových stránok.

1.4 Súd prvej inštalncie dospel tiež k záveru, že v predmetnej veci sú splnené aj zákonné podmienky na priznanie primeraného zadosťučinenia v peniazoch, pretože neoprávneným zásahom došlo k nemajetkovej ujme žalobkyne a k zníženiu jej vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti v značnej miere. Závažnosť ujmy vyvolanej zásahom žalovanej do osobnostných práv žalobkyne súd prvej inštalncie považoval za objektívnu, pretože za obdobných okolností by masovému šíreniu prejavu osobnej povahy, nepravdivej informácie a prehnaného hodnotiaceho úsudku nezodpovedajúceho skutočnosti, ako tomu došlo pri uverejnení napadnutého článku, nechcela čeliť žiadna osoba, ktorej spoločenské i profesionálne pôsobenie je založené na jej dobrej povesti. Pri úvahe o výške primeranej peňažnej satisfakcie súd vychádzal zo závažnosti ujmy spôsobenej žalobkyni čo do jej intenzity, rozsahu, trvania a šírky ohlasu na verejnosti. Prihliadal na skutočnosť, že k zásahu došlo v masovokomunikačnom prostriedku s celoslovenským dosahom a malo široký ohlas, čo mal súd za preukázané predloženou časťou zachovanej internetovej diskusie, a tiež výpoveďou manžela žalobkyne, ktorý potvrdil rezonovanie témy v širšom spoločenskom okruhu jeho známych so značným časovým odstupom po zverejnení článku. Súčasne súd zohľadnil i možný dopad ohlasu zverejnenia článku do pracovného života žalobkyne ako redaktorky spravodajstva verejnoprávnej televízie. S prihliadnutím na vyššie uvedené považoval požadovanú výšku nemajetkovej ujmy 10 000 eur za primeranú a žalobe aj v tejto časti vyhovel. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštalncie tak, že úspešnej žalobkyni ju priznal v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) v záhlaví označeným rozsudkom prvým výrokom potvrdil rozsudok súdu prvej inštalncie vo výroku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť odstrániť článok s názvom „Erotické scény redaktorky z verejnoprávnej RTVS: Nahá v tráve!“ spolu so všetkými s ním zverejnenými fotografiami z internetovej domény topky.sk a zo všetkých jej webových stránok, a vo výroku ktorým bola žalovanej uložená povinnosť ospravedlniť sa žalobkyni za zverejnenie tohto článku; druhým výrokom rozsudok súdu prvej inštalncie zmenil tak, že

žalobu zamietol; a tretím výrokom nepriznal žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania.

2.1 Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že napadnutý článok nie je článkom spravodajským, ale článkom bulvárnym. Podľa odbornej literatúry sa totiž za bulvárny článok považuje „typ tlače komerčne zacielený na univerzálne masové publikum, ktorý v záujme obchodného úspechu rezignuje na dôsledné spravodajské zobrazenie reality a poskytuje publiku únikové témy, nesené negatívnou sémantikou. Jeho typickým znakom je skreslený a premrštený žurnalistický obsah so silne kladeným dôrazom na vizuálnu stránku, kde typograficky výrazne členený text len dopĺňa obrazové zložky“ (viď „Slovník teórie médií A-Ž“). Napadnutý článok spĺňa všetky uvedené kritériá bulváru, či už zvoleným titulkom článku „Erotické scény redaktorky z verejnoprávnej RTVS: Nahá v tráve“, použitím expresívnych výrazov: „pikantná skúsenosť s kamerami“, „Tajná minulosť“ a dominantnými obrazovými zložkami s podobizňou žalobkyne. Ďalej uviedol, že treba mať súčasne na zreteli, že z obsiahlej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) nemožno vyvodit', že by tzv. bulvárna žurnalistika nebola legitímnou súčasťou žurnalistiky ako takej, a že by nebola legálnou formou realizácie slobody prejavu. Napadnutý článok však obsahuje výrazne premrštené a skreslené informácie o 15 sekundovej sekvencii z filmu Správca skanzenu, počas ktorej sa žalobkyňa stvárnňujúca rolu Pauly, dospievajúcej dcéry hlavného hrdinu, len čiastočne obnažila. Článok svojou kompozíciou, a najmä skreslenou, zveličujúcou a dvojzmyselnou textáciou (viď napr. „Režisér spomínaného počtu si pre mladú dievčinu pripravil aj nakrúcanie odvážnych scén. Tie sú poriadne náročné snád' pre každú herečku. Treba ale uznať, že Lucia ich skvele stvárnila a počas erotických hrátok v tráve pôsobila profesionálnym dojmom“) bol spôsobilý poškodiť osobnostné práva žalobkyne, v tom čase redaktorky spravodajstva RTVS, venujúcej sa zdravotníckym témam. Čitateľom poskytol značne neobjektívnu, a najmä z kontextu účelovo vytrhnutú informáciu o účinkovaní v tom čase mladistvej žalobkyne vo filme Správca skanzenu. Odvolací súd sa tak stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že zverejnený článok svojou excesívnou povahou neprimerane zasiahol do práva žalobkyne na česť a dôstojnosť (§ 11 Občianskeho zákonníka) a nie je akceptovateľným, ani zohľadniac zvýšenú ochranu médií súvisiacu so slobodou prejavu deklarovanú článkom 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Z týchto dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie v časti uloženia povinnosti žalovanej upustiť od neoprávneného zásahu odstránením sporného článku z internetovej domény topky.sk a upustiť od neoprávneného zásahu odstránením sporného článku z internetovej domény topky.sk potvrdil ako vecne správny.

2.2 Odvolací súd sa však nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že v prípade žalobkyne boli splnené predpoklady na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je v prvom rade skutočnosť, že morálna satisfakcia sa s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu javí ako nepostačujúca, pričom v dôsledku zásahu musí dôjsť k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere. V prípade žalobkyne nebolo podľa názoru odvolacieho súdu splnenie uvedenej zákonnej podmienky v konaní preukázané. Značné zníženie dôstojnosti žalobkyne totiž nie je možné vyvodzovať výlučne z jej subjektívneho dojmu z napadnutého článku alebo z toho, či článok rezonoval u jej zamestnávateľa, v okruhu jej priateľiek alebo známych, resp. obchodných partnerov manžela žalobkyne. Zverejnenie článku nemalo negatívny dosah na jej osobný život, ani na pracovnú pozíciu žalobkyne ako redaktorky RTVS, keďže ako sama v konaní pred súdom prvej inštancie vypovedala, tento pracovný pomer ukončila výlučne pre zlé vzťahy na pracovisku. Vo vzťahu k argumentácii žalobkyne týkajúcej sa obsahu diskusie čitateľov portálu zverejnenej pod inkriminovaným článkom odvolací súd poukázal na rozhodnutie Veľkej komory ESLP zo 16. júna 2015 vo veci prevádzkovateľa internetového spravodajského portálu Delfi AS c/a Estónsko, v ktorom sa po prvýkrát zaoberala zodpovednosťou za obsah komentárov zverejnených na internetovom spravodajskom portáli. Veľká komora ESLP pri posudzovaní miery zásahu okrem skutočnosti, že Delfi AS bol profesionálne spravovaný spravodajský portál prevádzkovaný na komerčnom základe, považovala za kľúčový extrémny charakter komentárov (išlo o nenávistné, výhražné, hanlivé a miestami značne vulgárne verbálne útoky, tzv. hate speech). V predjednávanom prípade však komentáre zverejnené vo vzťahu k napadnutému článku kritéria tzv. hate speech nenaplnili (cit. „hrala?, či ležala“, „no treba zabaviť nejakého slovenský plebs...“, „do dnes som netušil o jej existencii a to prečo som sa o nej niečo dozvedel je, že

ukazovala pred 30 rokmi kozy, som nejaký zmätený z toho...“). Žalobkyňa si totiž musí byť vedomá toho, že jej účinkovanie vo verejne premietanom filme Správca skanzenu nemusí byť širokou verejnosťou prijímané a hodnotené len pozitívne. Odvolací súd teda uzavrel, že v konaní nebola zistená existencia takých skutočností, ktoré by mohli viesť k záveru, že morálna satisfakcia v podobe ospravedlnenia nie je postačujúca na vyváženie ujmy, ktorá v dôsledku predmetného zásahu vznikla na osobnostných právach žalobkyne. O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 v spojení s § 396 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C. s. p.“) a zohľadniac čiastočný úspech oboch sporových strán žiadnej z nich nárok na ich náhradu nepriznal.

3. V záhlaví označený rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu jeho prvého (potvrdzujúceho) a tretieho výroku (o náhrade trov konania) napadla včas podaným dovolaním žalovaná. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. z dôvodu, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Žalovaná sa nestotožnila s interpretáciou limitov ohraničujúcich slobodu prejavu zo strany odvolacieho súdu. Tento uviedol, že obmedzenie akéhokoľvek základného práva alebo slobody, a teda aj slobody prejavu, možno považovať za ústavne akceptovateľné len vtedy, ak ide o obmedzenie, ktoré bolo ustanovené zákonom, zodpovedá niektorému ustanovenému legitímnemu cieľu a je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa, t. j. ospravedľuje ho existencia naliehavej spoločenskej potreby. Žalovaná poukázala na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), v zmysle ktorej z obsahu limitačnej klauzuly článku 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a článku 10 ods. 2 Dohovoru explicitne vyplýva, že ktokoľvek, kto vykonáva slobodu prejavu, má aj určité povinnosti a nesie určitú zodpovednosť, v rámci ktorej nesmie prekročiť isté hranice stanovené v záujme štátnej bezpečnosti, ochrany práv a slobôd iných a ostatných tam vymedzených relevantných sociálnych potrieb. Takto prezentované výnimky ohraničujúce slobodu prejavu si však vyžadujú úzku interpretáciu, kde potreba obmedzenia slobody prejavu musí byť preukázaná presvedčivým spôsobom, a to vzhľadom na význam tejto slobody garantujúcej ducha tolerancie demokratickej spoločnosti (III. ÚS 385/2012). Ak v konkrétnom prípade sú z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti posudzované hodnotiace úsudky, tak je ochrana výrokov takéhoto charakteru z hľadiska slobody prejavu s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu intenzívnejšia ako v prípade uverejnenia faktov (skutkových tvrdení), ktoré sa môžu ukázať neskôr ako nepravdivé (II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, IV. ÚS 302/2010, II. ÚS 340/09). Len v prípade, že ide o kritiku osoby verejnej, ktorá nemá vecný základ, a pre ktorú nemožno nájsť žiadne odôvodnenie, je potrebné považovať ju za kritiku neprimeranú. Prítom je potrebné hodnotiť celý prejav (literárny, či publicistický), nikdy nie iba vytrhnutý výrok alebo vetu (IV. ÚS 302/2010-48). V týchto súvislostiach žalovaná poukázala na to, že inkriminovaný článok neobsahoval žiaden nepravdivý údaj o osobe žalobkyne, žiaden hodnotiaci úsudok bez vecného základu, žiadne negatívne hodnotiace úsudky vo vzťahu k osobe žalobkyne, a ani žiadnu kritiku jej konania. Obsah článku preto ani nemohol prekročiť uvedenú interpretáciu limitov ohraničujúcich slobodu prejavu. Vo vzťahu ku konštatovaniu odvolacieho súdu, že článok spĺňa všetky kritériá bulváru, či už zvoleným titulkom článku, použitím expresívnych výrazov a dominantnými obrazovými zložkami s podobizňou žalobkyne, a že článok obsahuje výrazne premrštené a skreslené informácie o 15 sekundovej sekvencii z filmu Správca skanzenu, žalovaná poukázala na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 340/09. V zmysle predmetného nálezu ústavný súd zdôraznil, že v sporoch na ochranu osobnosti, ktorých predmetom je posúdenie, či výroky uverejnené v printových médiách (v danom prípade v dennej tlači) mohli predstavovať neprípustný zásah do práva na súkromie, nekorešponduje požiadavke objektívneho a spravodlivého posúdenia skutkových okolností predmetného sporu, ak vo veci rozhodujúci súd nezohľadní, resp. nedostatočne zohľadní organickú väzbu medzi titulkom (nadpis) určitého článku a vecným obsahom tohto článku. Pri posudzovaní tejto otázky treba vychádzať z funkcie, ktorý titulok (nadpis) v printových médiách plní. Jeho funkciou je upútať a zaujať čitateľa k tomu, aby si článok prečítal, a až na tomto základe si osvojil tlačou ponúkané informácie a urobil si o nich vlastný úsudok. Vychádzajúc z tejto funkcie titulku možno aj z hľadiska ochrany práva na súkromie dotknutých osôb vo všeobecnosti akceptovať a tolerovať, ak sa v titulku objavujú expresívnejšie, provokujúce, či zveličujúce vyjadrovacie prostriedky, a to zvlášť vtedy, ak ide o médium bulvárneho typu. Žalovaná namietala, že uloženie povinnosti odstrániť inkriminovaný článok, vrátane fotografií s podobizňou žalobkyne je neprimeraným zásahom do slobody prejavu a má charakter cenzúry

médií. Článok totiž obsahuje text, ktorý sa zaoberá nielen osobou žalobkyne, ale popisuje aj skutočnosti, ktoré sa týkajú tretích osôb. Vecou verejnou je nielen všetka agenda štátnych inštitúcií, ale aj umenie, vrátane novinárskych aktivít a showbiznisu a všetko, čo na seba upútava verejnú pozornosť. Tieto verejné záležitosti musia byť verejne posudzované. Práve novinárskymi a umeleckými aktivitami žalobkyne sa zaoberá článok, pričom filmovú tvorbu možno vo všeobecnej rovine zaradiť do showbiznisu. Žalovaná ďalej namietala, že sudy nižšej inštancie nevykonali test proporcionality pri strete práva na ochranu osobnosti s právom na slobodu prejavu. Dovolaciemu súdu navrhla, aby rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie alebo aby rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom rozsahu zmenil a žalobu zamietol.

4. K dovolaniu žalovanej sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá uviedla, že žalovaná nešpecifikovala, ako sa právne otázky, ktoré mali byť podľa jej názoru odvolacím súdom nesprávne právne posúdené, mali podľa názoru žalovanej správne právne riešiť. Žalobkyňa vyjadrila nesúhlas s tvrdením žalovanej, že článok neobsahoval žiaden nepravdivý údaj o osobe žalobkyne, ani žiadne negatívne hodnotiace úsudky. Samotná formulácia titulu článku už obsahuje nepravdivé informácie, keď sa v nej nachádzajú výroky ako „erotické scény“ alebo „nahá v tráve“. Žalovaná koncipovala obsah článku so zámerom, aby nezainteresovaní čitatelia nadobudli dojem, že žalobkyňa v mladosti vystupovala v erotickom filme s tým, že stvárnenie takejto roly jej nebolo cudzie, avšak už v dobe zverejnenia článku vedie usporiadaný rodinný život a venuje sa serióznemu spravodajstvu. Žalobkyňa poukázala na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 408/2010, v zmysle ktorého výpovedná hodnota inak pravdivého tvrdenia môže byť s ohľadom na kontext článku, v ktorom je uvedené, značne skreslená, resp. deformovaná (skreslenie môže byť spôsobené formou jeho podania alebo zasadením tvrdenia do takých súvislostí či okolností, ktoré objektívne vyvolá dojem skresľujúci pravdu), a to až do takej miery, že zhodnotením inak pravdivého tvrdenia dospeje čitateľ k nepravde, ktorá môže zasiahnuť do práv iných. Do času zverejnenia napadnutého článku nebola žalobkyňa predmetom iných spravodajských alebo bulvárnych článkov, nebola pre showbiznis zaujímavá, a preto ju nemožno zaradiť medzi osoby pôsobiace vo verejnom živote. Účinkovanie žalobkyne v umeleckej dráme nie je možné hodnotiť ako vec verejného záujmu, keďže žalobkyňa nie je profesionálnou herečkou, článok sa nevenoval oblasti kinematografie, či kultúry a účinkovanie žalobkyne v umeleckej dráme s ohľadom na jej vtedajšie postavenie redaktorky nemalo žiadny dopad na spoločnosť. Žalovaná v dovolaní síce odkazovala na niektoré rozhodnutia ústavného súdu a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), od ktorých sa mal odvolací súd v napadnutom rozhodnutí odkloniť, ale nešpecifikovala, od ktorých konkrétnych výrokov uvedených v predmetných rozhodnutiach sa mal odvolací súd odkloniť, ani neuviedla, aké malo byť podľa jej názoru správne právne posúdenie s ohľadom na jednotlivé rozhodnutia. Žalovaná podľa názoru žalobkyne nepreukázala existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., keďže sa uchýlila iba k všeobecnému konštatovaniu vo vzťahu k interpretácii limitov ohraničujúcich slobodu prejavu, vrátane nutnosti posúdenia proporcionality pri strete práva na ochranu osobnosti a slobody prejavu. Dovolaciemu súdu navrhla dovolanie žalovanej odmietnuť alebo zamietnuť.

5. V záhlaví označený rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu jeho druhého (zmeňujúceho) a tretieho výroku (o náhrade trov konania) napadla včas podaným dovolaním aj žalobkyňa. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a b) C. s. p. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 81/2011, od ktorého sa mal odvolací súd v napadnutom rozhodnutí odkloniť. V zmysle uvedeného rozhodnutia podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t. j. materiálnej satisfakcie) v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je vždy, v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu, existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba podľa právneho názoru dovolacieho súdu považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Žalobkyňa ďalej poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 137/2008, v zmysle ktorého dôvody priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sú v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka

uvedené len demonštratívne. Zákon tu stanovuje jedinú podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je splnená vtedy, keď sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce. Podľa žalobkyne odvolací súd rozhodol v rozpore s ustálenou praxou dovolacieho súdu, keď nesprávne právne posúdil otázku priznania primeraného finančného zadosťučinenia. Odvolací súd nezohľadnil všetky okolnosti významné pre priznanie finančnej náhrady za ujmu na osobnostných právach žalobkyne, a taktiež nezohľadnil ani tú skutočnosť, či samotné ospravedlnenie ako morálna satisfakcia je dostačujúcim zadosťučinením vo vzťahu k ujme spôsobenej žalobkyni zverejnením napadnutého článku. Odvolací súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení vôbec nevzal do úvahy okolnosti ako sú dĺžka trvania zásahu do osobnostných práv, postavenie žalovanej ako subjektu s masívnou sledovanosťou a schopnosťou prispievať k vytváraniu verejnej mienky, preventívnu a sankčnú funkciu zadosťučinenia vo vzťahu k rozsahu a trvaniu vzniknutej ujmy, vplyv neoprávneného zásahu na osobnostné práva na rodinný život žalobkyne a súkromie jej rodinných príslušníkov. Internetová doména, na ktorej bol článok zverejnený, sa vyznačuje širokou publicitou a množstvom čitateľov. Žalobkyňa aktívne a dlhodobo pôsobila ako novinárka majúca v rámci tejto profesijnej komunity, ako i v časti verejnosti postavenie profesionálky, so zreteľom na čo sa u nej predpokladala dôveryhodnosť a vážnosť vo všetkých oblastiach života. Uverejnenie inkriminovaného článku negatívne ovplyvnilo jej spoločenské postavenie a vnímanie ako novinárky, matky i manželky a spochybnilo jej ďalšie postavenie a uplatnenie v pracovnom živote ako redaktorky verejnoprávneho média, ako i v podnikateľských kruhoch v rámci podnikania žalobkyne po tom, čo skončila s prácou redaktorky. Článok zasiahol aj do jej rodinného života, a to s poukazom na výpoveď jej manžela, ktorý vnímal zvláštne reakcie kolegov a nepríjemné dotazy na článok aj s odstupom času po jeho zverejnení, čo pôsobilo obťažujúco. Poukázal aj na záver článku, ktorý odkazoval na jeho osobu a osobu ich dcéry, ako aj na hanlivé výroky v komentároch k článku. Žalobkyňa ďalej poukázala na preventívnu funkciu finančného zadosťučinenia a na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 106/2012, v zmysle ktorého samo ospravedlnenie nie je vždy spôsobilé celkom odstrániť negatívne dopady spôsobené publikovaním nepravdivých údajov. Článok bol na internetovej doméne topky.sk dostupný takmer po dobu piatich rokov, a preto ospravedlnenie, ktoré bolo zverejnené po dobu siedmich po sebe nasledujúcich dní, nemožno považovať za dostatočnú satisfakciu. Za primerané preto považovala priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 eur tak, ako o tom rozhodol súd prvej inštancie.

5.1. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. žalobkyňa uviedla, že odvolací súd sa v konaní nevysporiadal s právnou otázkou, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to zodpovednosť autora článku, a zároveň prevádzkovateľa internetovej domény, na ktorom bol zverejnený článok, ktorým bolo zasiahnuté do osobnostných práv fyzickej osoby, za obsah diskusných príspevkov vzťahujúcich sa k danému článku. Podľa názoru žalobkyne dovolací súd doteraz neriešil právnú otázku, či komentáre k článku sú spôsobilé zasiahnuť fyzickú osobu tak, že by bola do značnej miery znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. V danom prípade žalovaná vytvorila bulvárny článok s cieľom škandalizovať osobu žalobkyne, a teda sama žalovaná prispela k vytvoreniu negatívneho obrazu žalobkyne v spoločnosti, čo malo vplyv na jej vnímanie verejnosťou, čoho následkom boli čitateľmi inkriminovaného článku uverejnené vulgárne a dehonestujúce komentáre, ktoré výrazne neoprávnene zasiahli do osobnostných práv žalobkyne. Žalobkyňa nesúhlasila so záverom odvolacieho súdu, že zverejnené komentáre k napadnutému článku nespĺňajú kritériá tzv. hate speech. Svedčí o tom aj skutočnosť, že po začatí konania na prvom stupni žalovaná odstránila celé diskusné fórum vzťahujúce sa k napadnutému článku, hoci pri iných článkoch z rovnakého obdobia diskusné fórum ponechala zverejnené. Po odstránení diskusného fóra žalovaná ponechala k článku anketu s otázkou, či by sa čitatelia vyzliekli pre kamerou, čo taktiež prispelo k zníženiu dôstojnosti žalobkyne. Odvolací súd sa vôbec nezaoberal príčinnou súvislosťou medzi postavením žalovanej ako autora článku a prevádzkovateľa internetovej domény a obsahom komentárov čitateľov. Žalobkyňa je toho názoru, že v priamej príčinnej súvislosti s cieľene štylizovaným článkom bola osočovaná a vulgarizovaná autormi komentárov diskusného fóra. Pokiaľ by nemala byť daná zodpovednosť žalovanej za komentáre k napadnutému článku, bolo by to v rozpore s princípom spravodlivosti a objektívnej zodpovednosti žalovanej za protiprávne konanie. Žalovaná by v rámci predmetu svojho podnikania mala konať s odbornou starostlivosťou a vzhľadom na to, že má na diskusných príspevkoch ekonomický záujem, mala by za obsah týchto príspevkov, pokiaľ zasahujú do osobnostných práv človeka, jednoznačne zodpovedať. Dovolaciemu súdu navrhla, aby rozsudok

odvolacieho súdu zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur, a aby priznal žalobkyni voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, alebo aby rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

6. K dovolaniu žalobkyne sa vyjadrila žalovaná, ktorá poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 89/97 (R 29/2001), v zmysle ktorého len v tých prípadoch, kde došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere, a kde intenzita tohto zásahu nie je primerane napravitelná inými právnymi prostriedkami, treba považovať za opodstatnené a spravodlivé priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Podľa názoru žalovanej v danom prípade absentujú vôbec základné hmotnoprávne podmienky vzniku práva na náhradu nemajetkovej ujmy, a to tak neoprávnenosť zásahu, ako aj nespôsobilosť zásahu privodiť žalobkyni ujmu na jej cti, vážnosti, dôstojnosti a ujmu v súkromnom živote. Vo vzťahu k namietanému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu žalovaná uviedla, že právnú otázku (ne)priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vyhodnotil odvolací súd správne v bode 14. odôvodnenia svojho rozsudku, keď konštatoval, že z vykonaného dokazovania nebolo zistené značné zníženie cti, dôstojnosti a vážnosti žalobkyne. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. žalovaná uviedla, že aj túto otázku odvolací súd vyriešil v bode 14. odôvodnenia svojho rozsudku, keď uviedol, že médiá možno brať na zodpovednosť len v prípadoch osobitných excesov, nenávistných, výhražných a značne vulgárnych výrokov a výroky takého charakteru v predmetnej diskusii k článku nezistil.

7. K predmetnému vyjadreniu žalovanej sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá uviedla, že nespochybňuje, že jej účinkovanie vo filme, v rámci ktorého bola po dobu krátkej sekvencie čiastočne obnažená, môže byť uvádzané v médiách, avšak má za to, že informácie o jej hereckej skúsenosti nemôžu byť podané takým spôsobom, že dôjde k zásahu do jej osobnostných práv zdôrazňovaním faktu, že má údajnú tajnú erotickú minulosť. Formuláciou viet a podsúvaním nepravdivých informácií ako „tajná minulosť“, „erotické scény“ a „nahá v trávě“ sa z takto podávanej správy zjavne vytráca jej informatívna podstata a stáva sa z nej prostriedok dehonestácie žalobkyne ako ženy, matky, manželky a redaktorky. Rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 89/97, na ktoré žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu poukázala, bolo prekonané rozhodnutiami dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 137/2008 a 4 Cdo 81/2011.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 C. s. p.) po zistení, že obe dovolania podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strany sporu, v ktorých neprospech (v príslušných častiach) bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) po preskúmaní, či dovolania obsahujú zákonom predpísané náležitosti (§ 428 C. s. p.) a či sú splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že obe dovolania je potrebné odmietnuť.

Dovolanie žalovanej

9. Podľa § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 C. s. p.

10. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

11. Podľa § 432 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť, a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018).

13. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 C. s. p. môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 C. s. p. (sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania, a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

14. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípu rovnosti právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods. 1, 2, čl. 3 Základných princípov C. s. p.). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 158/2017, sp. zn. 4 Cdo 95/2017, sp. zn. 5 Cdo 87/2017, sp. zn. 6 Cdo 21/2017 a sp. zn. 6 Cdo 129/2017).

15. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR, a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

16. Podľa § 440 C. s. p. dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 432 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (§ 432 C. s. p.). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej dovolateľom vymedzenej právnej otázky súdu. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 C. s. p. (sp. zn. 2 Cdo 203/2016, sp. zn. 2 Cdo 54/2018, sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 67/2017, sp. zn. 4 Cdo 95/2017, sp. zn. 7 Cdo 140/2017). Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo nebola dosiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu

riešená, alebo či je dovolacím súdom posudzovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

17. Dovolateľ povinne zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom je povinný konkrétne uviesť zásadnú právnu otázku a vysvetliť, prečo z jeho pohľadu je právny záver odvolacieho súdu nesprávny. Dovolateľ súčasne musí jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a), b), c) C. s. p. zakladá jeho prípustnosť s uvedením konkrétneho dôvodu. Vzhľadom na základný obsah dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku s prihliadnutím na to, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne, má dovolanie slúžiť len na nápravu výnimočných najzásadnejších procesných pochybení a na riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry so svojím nezameniteľným vplyvom na posilňovanie právnej istoty (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, komentár, C. H. Beck, 2016, 1409 s.).

18. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie môže byť dovolacím dôvodom konštatované len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia.

19. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (porovnaj sp. zn. 2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 235/2016, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

20. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pritom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť odvolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolateľ nevysvetlí, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, dovolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie, čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikrčiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu. Ten istý dôsledok má, ak dovolateľ odkáže na „skoršie“ rozhodnutie, ktoré sa však týka skutkovo a právne odlišnej právnej veci.

21. V preskúmvanej veci dovolací súd konštatuje, že žalovaná konkrétnu právnu otázku zásadného právneho významu nešpecifikovala. V dovolaní namietala nesprávne právne posúdenie otázky interpretácie limitov ohraničujúcich slobodu prejavu zo strany odvolacieho súdu a poukázala pritom na niekoľko rozhodnutí ústavného súdu. Namietala predovšetkým, že článok neobsahoval nepravdivé skutkové tvrdenia, hodnotiace úsudky bez vecného základu, ani negatívne hodnotiace úsudky. Ďalej s poukazom na judikatúru ústavného súdu namietala nedostatočné zohľadnenie organickej väzby medzi titulkom a vecným obsahom článku a potreby zvýšenej tolerancie expresívnejších, provokujúcich, či zveličujúcich vyjadrovacích prostriedkov v titulku článku a nevykonanie testu proporcionality pri strete práva na ochranu osobnosti a práva na slobodu prejavu. Dovolanie obsahuje všeobecné tvrdenia o neprimeranom zásahu do slobody prejavu žalovanej, avšak absentuje vymedzenie konkrétnej právnej otázky, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Rozhodnutia ústavného súdu, na ktoré v dovolaní žalovaná poukazuje, jednak nespádajú pod ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu tak, ako je vymedzená v bodoch 14. a 15. tohto uznesenia, a jednak sú založené na odlišných skutkových základoch ako je prejednávaná vec, keď v prevažnej väčšine prípadov išlo o osoby verejného záujmu s tým, že obsah napadnutých článkov bol jednak aktuálny, a jednak sa týkal pracovného alebo profesijného života dotknutých osôb, a zároveň bol

daný legitímny dôvod zverejnenia jednotlivých informácií s odkazom na celospoločenský záujem.

22. Vo vzťahu k tvrdeniu žalovanej uvedenému v dovolaní, že článok neobsahoval nepravdivé skutkové tvrdenia dovolací súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého absencia dostatočného skutkového opisu deja do takej miery, že to čitateľovi neumožňuje urobiť si vlastný úsudok vychádzajúci z pravdivých skutočností a tieto čitateľovi neznáme okolnosti môžu mať vplyv na právo chránené ustanovením § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, majú za následok, že v skutkovom deji opísané skutočnosti sú nepravdivé. Súd prvej inštancie ďalej na základe vykonaného dokazovania konštatoval, že článok obsahoval nepravdivé informácie a prehnaný hodnotiaci úsudok nezodpovedajúci skutočnosti. Do takto zisteného skutkového stavu dovolací súd nie je oprávnený v rámci dovolacieho konania zasahovať a nič na tom nemení ani nesúhlas žalovanej s uvedenými skutkovými a právnymi závermi.

23. Vo vzťahu k námietke žalovanej o nedostatočnom zohľadnení organickej väzby medzi titulkom a vecným obsahom článku zo strany súdov nižšej inštancie sa žiada dodať, že súdy hodnotili článok ako celok, a to nielen s ohľadom na titulok článku, ale aj expresívne výrazy použité v jeho obsahu a obrazové zložky s podobizňou žalobkyne, ktoré ho dopĺňali. Možno pritom odkázať aj na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, kde v bode 10. poukazuje na skreslenú a zveličujúcu textáciu, ktorá bola obsiahnutá v jadre článku, a nie v jeho titulku (viď napr. „Režisér spomínaného počínu si pre mladú dievčinu pripravil aj nakrúcanie odvážnych scén. Tie sú poriadne náročné snáď pre každú herečku. Treba ale uznať, že Lucia ich skvele stvárnila a počas erotických hrátok v tráve pôsobila profesionálnym dojmom.“). Primárnym dôvodom konštatovaného zásahu do osobnostných práv žalobkyne bola skutočnosť, že článok sa snažil navodiť dojem vyzdvihovania kvalít žalobkyne ako neherečky, akcentoval na jej „tajnú minulosť“ a erotickú tematiku a nemal súvis s jej profesionálnou kariérou vo verejnoprávnej televízii. Účinkovanie žalobkyne na prahu dospelosti vo filme nebolo možné považovať za záležitosť verejného záujmu a marginálna sekvencia z filmu, na ktorú sa článok zameriaval, a ktorú vyzdvihol pripojením grabov, bola vytrhnutá z kontextu filmu s cieľom škandalizovať žalobkyňu ako moderátorku verejnoprávneho média. Článok sa zameriaval výlučne na osobu žalobkyne, pričom zverejnené informácie boli zneužitá s cieľom vzbudiť, či vyrobiť senzáciu, vyznievali voči žalobkyňi šikanózne, a teda čitateľ si nemohol vytvoriť objektívny obraz o charaktere jej pôsobenia v uvedenom filme. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd tak hodnotili článok ako celok z hľadiska jeho obsahu, zamerania, cieľa a použitých výrazových prostriedkov. Nemožno konštatovať, že by sa pri posudzovaní článku zameriaval primárne na jeho titulok bez zohľadnenia jeho väzby na obsah článku a sprievodné fotografie. Možno tak uzavrieť, že žalovaná len polemizuje so skutkovými a právnymi závermi obsiahnutými v rozhodnutí odvolacieho súdu bez toho, aby vymedzila právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

24. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní nároku, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 C. s. p. a § 432 ods. 2 C. s. p.

25. Z tohto dôvodu dovolací súd odmietol dovolanie žalovanej v súlade s § 447 písm. f) C. s. p. bez skúmania vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia.

Dovolanie žalobkyne

26. Žalobkyňa v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. namietala nesprávne právne posúdenie otázky priznania primeraného finančného zadosťučinenia (t. j. materiálnej satisfakcie). Odvolací súd podľa nej nezohľadnil všetky okolnosti významné pre priznanie finančnej náhrady za ujmu na osobnostných právach žalobkyne. Žalobkyňa poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 81/2011 a 3 Cdo 137/2008, od ktorých sa mal odvolací súd pri riešení otázky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch odkloniť. V zmysle uvedených rozhodnutí je podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch existencia závažnej ujmy, ktorá záleží na individuálnych okolnostiach daného prípadu. Je pritom potrebné prihliadať na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo,

intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky. Dôvody priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sú v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka uvedené len demonštratívne. Zákon tu stanovuje jedinú podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je splnená vtedy, keď sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce.

27. Dovolací súd v prvom rade posudzoval, či otázka priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade zásahu do osobnostných práv je otázkou právnou. Už z judikatúry najvyššieho súdu citovanej žalobkyňou pritom vyplýva, že posúdenie predmetnej otázky záleží na individuálnych okolnostiach daného prípadu a jednotlivé okolnosti, ktoré je potrebné v tomto prípade skúmať, sú v Občianskom zákonníku uvedené len demonštratívne. Podmienkou priznania materiálnej satisfakcie je len závažnosť vzniknutej ujmy a skutočnosť, že sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce. Vzhľadom na uvedené je dovolací súd toho názoru, že otázka priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade zásahu do osobnostných práv je otázkou skutkovou a nie právnou, keďže jej posúdenie závisí od konkrétnych okolností prípadu.

28. Aj v prípade, ak by dovolací súd pripustil, že ide o otázku právnú a nie skutkovú, od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nebolo by možné konštatovať odklon rozhodnutia odvolacieho súdu od žalobkyňou uvedených rozhodnutí najvyššieho súdu. Odvolací súd sa v bode 14. napadnutého rozhodnutia zaoberal otázkou závažnosti ujmy spôsobenej žalobkyňou, ako aj otázkou, či sa morálna satisfakcia javí v tomto prípade ako postačujúca. V tejto súvislosti uviedol, že značné zníženie dôstojnosti žalobkyne nie je možné vyvodzovať výlučne z jej subjektívneho dojmu z napadnutého článku alebo z toho, či článok rezonoval u jej zamestnávateľa, v okruhu jej priateľiek alebo známych, resp. obchodných partnerov manžela žalobkyne. Zverejnenie článku nemalo negatívny dosah na jej osobný život, ani na jej pracovnú pozíciu ako redaktorky RTVS; ako sama v konaní pred súdom prvej inštancie vypovedala, tento pracovný pomer ukončila výlučne pre zlé vzťahy na pracovisku. Konštatoval tiež, že komentáre v diskusii k článku nenaplnili kritériá nenávistných, výhražných, hanlivých a vulgárnych verbálnych útokov, tzv. hate speech a žalobkyňa si musí byť vedomá, že jej účinkovanie vo verejnej premietanom filme Správca skanzenu nemusí byť širokou verejnosťou prijímané a hodnotené len pozitívne. Odvolací súd tak nezistil také skutočnosti, ktoré by mohli viesť k záveru, že morálna satisfakcia v podobe ospravedlnenia nie je postačujúca na vyváženie ujmy, ktorá v dôsledku predmetného zásahu vznikla na osobnostných právach žalobkyne. Možno teda uzavrieť, že dovolací súd sa zaoberal jednotlivými okolnosťami nevyhnutnými pre posúdenie otázky priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (závažnosť spôsobenej ujmy, dostatočnosť nemateriálnej satisfakcie), avšak zjavne ich nevyhodnotil podľa predstáv žalobkyne. Skutočnosť, že dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia pri posudzovaní tejto otázky nezohľadnil všetky žalobkyňou uvádzané okolnosti, nemá vzhľadom na demonštratívnosť výpočtu uvedených okolností vyplývajúcu zo zákonnej úpravy, ako aj z judikatúry odvolacieho súdu, žiadnu relevanciu.

29. Dovolací súd preto dovolanie žalobkyne vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. odmietol v zmysle § 447 písm. f) C. s. p. z dôvodu, že nastolená otázka priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade zásahu do osobnostných práv je otázkou skutkovou a nie právnou.

30. Žalobkyňa vo svojom dovolaní uviedla aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Relevanciu podľa tohto ustanovenia má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnú otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 C. s. p.) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

31. Dovolací súd zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa

§ 421 písm. b) C. s. p. je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

32. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú ktorú prejednávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky (1 Cdo 132/2009, 2 Cdo 71/2010, 3 Cdo 51/2006, 4 Cdo 151/1998, 5 Cdo 1/2010, 7 Cdo 117/2011). Účelom § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky (a „zaplnením bielych miest doterajšieho rozhodovania odvolacieho súdu prispieť k vytvoreniu jeho ustálenej rozhodovacej praxe“).

33. Naostatok treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. je relevantná len otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky vyššie uvedené znaky. Ak z týchto znakov chýba čo i len jeden, nemôže byť dovolanie procesne prípustné.

34. Žalobkyňa pritom v dovolaní naformulovala otázku zodpovednosti autora článku, a zároveň prevádzkovateľa internetovej domény, na ktorom bol zverejnený článok, ktorým bolo zasiahnuté do osobnostných práv fyzickej osoby, za obsah diskusných príspevkov vzťahujúcich sa k danému článku. Podľa žalobkyne ide o právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá bola odvolacím súdom nesprávne vyriešená, a ktorá nebola doposiaľ riešená v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu. Dovolací súd po konštatovaní, že ide o otázku právnu, pristúpil k posúdeniu, či od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Odvolací súd v bode 14. svojho rozhodnutia konštatoval, že v prejednávanej veci nebol zistený extrémny charakter komentárov k danému článku, ktorý by vykazoval znaky tzv. hate speech (nenávistné, výhražné, hanlivé, vulgárne verbálne útoky) a poukázal pritom na rozhodnutie Veľkej komory EŠLP zo 16. júna 2015 vo veci Delfi AS c/A Estónsko. Vzhľadom na uvedený skutkový záver sa už ďalej nezaoberal zodpovednosťou autora článku, resp. prevádzkovateľa internetovej domény za obsah predmetných diskusných príspevkov, resp. komentárov k článku, a to vzhľadom na skutočnosť, že to pre rozhodnutie vo veci nemalo relevanciu. Na tejto skutočnosti nič nemení ani nesúhlas žalobkyne so skutkovým záverom odvolacieho súdu ohľadom povahy komentárov k článku (t. j. so záverom, že predmetné komentáre nenapĺňajú charakter tzv. hate speech), pretože takýto nesúhlas predstavuje len polemiku žalobkyne so skutkovými závermi odvolacieho súdu, ktorou sa dožaduje opätovného prehodnotenia a posúdenia skutkového stavu v jej prospech. Je preto možné uzavrieť, že od vyriešenia predmetnej právnej otázky rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo.

35. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. odmietol v zmysle § 447 písm. c) C. s. p. ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

36. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.